

בשבילין ידיען בלב ים ויצא תחת הים לישוב א' וראה שם בריות משונות וכו' ונעשה לו נס שעלה משם ע"ש, מנ"פ כשהולכים מן כפר עין זיתון לכפר עלמא. (ע"ל אות אליף ס"ב וע"ל ריש אות יו"ד) אצל מערת ר' אילעי יש שם דרך ההולך ממערה הגו' עד מעין א' אשר נק' עין אלטוני, ולימין הדרך ההוא יש הר גבוה מאד ובאמצע שיפוע עליה ההר סלע א' ושם קבור ר' נהוראי סבא (ח"ר מג"ע ל"ג משיי בשם האר"י ז"ל).

(ג) ר' נח אבי אביו של דר"ז אדמ"ר בעל צ"צ וצ"ל

היה רב ג' וקדוש חסיד ומפורסם בדורו ושמעתי מא"א זלה"ה אשר זקנינו (ע"ל בס' יוחסין שבאות יר"ד סימן א' ס"ז) ה"ר נח הנז' הי' שם כינוי משפחתו אלטשולער כי היה מגזע הרה"ג ר' יחיאל הלל בן הרב ר' דוד אלטשולער וצ"ל מק"ק יאברוב אשר אסף פירושי אביו על ג"ך והוסיף עליהם מחכמתו והיו לאחדים בידו בשם מצודת ציון ומצודת דוד (היה בדורו של הגאון ומקובל הרמ"ח לוצאטו וצ"ל ע"ל מ"ם אות ט') יהם פירושים נפלאים שנתקבלו בכל תפ"י גם חיבר קונטרס בנין הבית בענין בית המקדש (עשה"ג ח"ב ב"ת ס"ק) וח"ו הגאון בעל חכם צבי וצ"ל בברחו מאמשטרדם (עב"ס יוחסין הנז' סי' ג' ס"ה) היה שנה תמימה בביתו, והוא היה נכדו של הגאון החסיד המקובל אלקי ה"ר מנחם מאניש חיות א' וצ"ל אב"ד ור"מ דק"ק ווילנא (בס' לה"פ על י"ד סוס"י קכ"ב מביא ממנו טעם ביטול בס' עפ"י קבלה) בנו של הנשר הג' רבן של ישראל מוה"ר יצחק חיות וצ"ל בעה"מ ס' אפי רכרבי. על י"ד המובא בש"ך ז"ל ועוד חבורים (עין ממנו בסה"ד ח"א ה"א שמ"ד) ובעל מצ"ד ז"ל כ' שהם נכדי הגאון בעל הש"ך וצ"ל וקורא את משפחתו בשם חסידי פורבינצא (א"ה בכל ספרי היחס כתוב מגזע רש"י) וכ' שיש להם ס' יוחסין ממשפחתם בכתב ישן נושן וכתוב בו סיבת כינוי משפחתם אלטשולער כי כולם היו גאוני וחסידי דור ודור ומקום תולדתם הי' בפורטיגל ואחרי אשר גלו משם בעת הגירוש נשאו עמם אבנים מבתי כנסיות לקיים כי רצו עבדיך וגו', וכאשר באו לפראג וקבעו משכנם בה בני להם בה"ב וישמו בעצמם לתוך הבנין האבנים אשר הביאו אתם, לכן נק' אלטשולער, והגאון ר' נפתלי אלטשולער אשר חיבר ס' אילה שלוחה (עשה"ד ב"ש ה"ס אות א') על תנ"ך הוא ג"כ ממשפחתם, ועיין מהם בס' צמח דוד ח"א שד"מ, וריש ח"ג ד"ה ר' ישעי', ד"ה ר' יצחק, ד"ה ר' יחיאל, ובסופו ד"ה ר' אלעזר, זקנינו ה"ר נח אלטשולער הנז' היה חד-מהחבריא (כמדומה לי ששמעתי אשר זה הוא ה"ר נח המובא בס' הקדוש תולדות יעקב יוסף וצ"ל) הקדישא של כ"ק מרן הרה"ק ה"ר מנחם מענדל מוויטעבסק וצ"ל (ע"ל מ"ם ס"ג) ולאחר איהו שנים שנסע רבו הרמ"מ לאה"ק תוב"א נסע גם הוא לשם, ובנסיעתו על הספינה חלה חולי ג' ר"ל ונטה למות, ובידעו מהחוק שהי' אז להשליך את המת מהספינה לתוך הים, קרא אליו את רב החובל ובקשו שלאחר פטירתו (כן שמעתי את המעשה מא"א ו"ל ששמע משאריו כ"ק האדמורי"ם נכדי הצ"צ נ"ע ולא כמ"ש בס' בית רבי ח"א פכ"ד בקצת שינוים ובקיצור ע"ש) יקחתו כך כמו שהוא מוכתר בטלית ותפילין ויקשרוהו לדף א' ויטילוהו בים, ובהכירו בו כי איש אלקים קדוש הוא קיימו את בקשתו וגם בחיקו הונח כתב שמו ושם עירו ומטרת מקום נסיעתו ב' אז בעת ההוא כשישב רבו הקדוש הרמ"מ נ"ע בעה"ק טבריא

אוצר החכמה

1234567

- (א) אחי ה"ר הגאונים הנז' ה"ר אברהם חיות בעה"מ ס' הולך תמים טעמי המצות ע"פ סוד"ס (עשה"ג ח"ב ח"א ס"ג) וח"ר אליעזר חיות וצ"ל זקינו של בה"מ בית לוי (עשה"ג תח' ח"א מ"ם ס"ס).
- (ב) אם הי' לזקנינו וצ"ל עוד בנים נעלם, מאתנו אבל זאת ידוע לנו כי בת היתה לו שנשאת להרב הק' הרב ר' יוסף מליבאוויטש נ"ע תלמידו של אדמו"ר הוקן נ"ע ובנו של המ"מ דעיר הנז' הי' .

ת"י פ"א בליל מוש"ק אחר הבדלה קרא לשנים אנשים מחברייא שלו ואמר להם שיסעו לעה"ק חיפא ת"י שהיא על חוף הים ויחכו שם לצאת לקראת אורח הגון וחשוב חד מחברייא שלהם שהוא מיועד לבוא בקרב הימים לשם מחו"ל, כמובן שקיימו את פקודתו ונסעו לשם והמתינו בשם איוה ימים עד שהגיעה לשם ספינה מחו"ל, אבל באותה הספינה לא בא שום אדם ממדינתו, אולם תלמידי ושלוחי מרן הרמ"מ זצ"ל ידעו בגודל מדרגת רבם הקדוש כי תפארת ישראל לא ישקר ולא יכזב, ואמונתם הי' חזקה כי בודאי בקרב הימים תתקיים חזון רבם הג', ונתעכבו בשם לשמור את הדבר, וכן היה שאחר איוה ימים פתאום נשמע קול המולה בעיר שרואים איש א' מוכתר בטור' קשור בדף צף על שפת הים, וכל אנשי העיר רצו בבהלה לראות את המחזה הנפלאה, והאנשים האלה שלוחי אדמו"ר הרמ"מ נ"ע, הכירו את חבירם האורח הנכבד, ובכבוד גדול הובא לבית הקברות שם בחיפא ת"י ושם מנחתו כבוד, ומ"ש בס' בית רבי ה"א פכ"ד שהובילוהו לעה"ק טבריא ת"י, זה טעות דמכח, א' שעפ"י דין אסור להוליך מת מעיר שיש בה קברות לעיר אחרת, כמבואר בי"ד סי' שס"ג ס"ב, ועוד דמחיפא לטבריא יש יותר ממחלך יום א' ואז מלפני ק"ג שנים בערך שהישוב היהודי בא"י ה' מעט מועיר והדרכים היו בחזקת מסוכנים, כמעט מן הנמנע ה' להוליך מת מרחק רב כזה, מלבד ההוצאה הג' בלי ערך שהי' דרושה לזה, ואי"א לצייר שמצב היהודים בזמן ההוא בא"י ישיג זאת, ומה גם להשהות גוף קדוש שנשמחו וצאה ממנו מזמן רב ונשאר בשלימות ע"י נס נפלא, (א"ה ר' נח מחסידי הרה"ק ר"מ מוויטעבסק הנפטר על הספינה מוזכר בחי"מ מבעל הליקוטי מוהר"ן ב"פ ע"ש) וכן מקובל אצלנו שמה"כ בביה"ח בחיפא ת"י, אבל הנני מצטער שלא נודמן לי לדרוש על מקום משכן זקנינו בשם, ואיה"ש בלי נדר כשיוכיני הש"ת לשוב לציון ברינה וגילה, אשתדל בכל יכולתי לחפש ולדרוש על מקום משכן כבוד זקני הגז' נ"ע זי"ע.

(אורח החכמה)

נחום איש גמ זו

(ד)

אמאי קרו ליה נחום איש גמ זו דכל מילתא דהוה סלקא ליה אמר גמ זו לטובה (תענית כ"א). וי"א שהיה מעיר גמזו הגז' בד"ה ב' כ"ח י"ח וע"כ נק' איש גמ זו ולא נחום גמ זו, ומדקרו ליה גמ זו ולא גמזו דרשו חז"ל מפני שהיה רגיל לומר גזל"ט, היה רבו של ר"ע ושימש אותו כ"ב שנה כדאיתא בחגיגה י"ב, ע"ש ובשבועות כ"ו, וב"ר ריש פכ"ב, ובברכות כ"ב. נחום איש גמ זו לחשה לר"ע ור"ע לחשה לבן עזאי וכו' ע"ש, היה מלומד בנסים כדאיתא בתענית כ"א. המעשה המפורסמת ששלחו ע"י דורון לבי קיסר סיפטא דאבנים טובות ומרגליות ונגנבו ונתמלאה עפר וכו', והעפר נעשה כמו עפר של אברהם אבינו וכו' ע"ש, גם שם איתא המעשה שהיה מהלך לבית חמיו עם משוי ג' חמורים אצ' של מאכל וכו' בא עני א' וכו', וא"ל רבי פרנסני א"ל המתן עד שאפרק וכו' לא הספקתי וכו' עד שיצתה נשמתו, וע"כ קילל א"ע ונעשה סומא (עבסה"ד בשם ג"נ טעם עפ"י סוד גלגול נשמתו) וגידם וקיטע וכו' והיה מטל בבית רעוע וכו' ע"ש, א) ומזה משמע שלפני זה המעשה היה איש אמיד, ואח"כ נעשה עני ועבסה"ד, מנ"כ לצד דרום צפת קרוב לקבר בנימין הצדיק (ע"ל בי"ת ס"ט) יש עמק קטן ושם קבור נחום אג"ז (כ"כ בחי"ר מג"ע יו"ד משי' בשם

הרה"ק ה"ר ישכר בער קאבילקער נ"ע רבו וחבירו ותלמידו של אדמו"ר הזקן ע"ש בבית רבי ובס' כ"ז מגדל קדושתו, (א"ה בתח"י בין העולים החסידים מוכא ר' יהושע ב"ר נח אלטשולער).

א) עמ"ש אצל ר"י הנשיא בהגה טעם ע"מ שאמר אי לי שנתתי פתי לע"ה וכן אפשר לפרש כסאן דאלי"כ קשה מה היה בידו לעשות וד"ל.